AM PICAT DIN... CER! (sau altfel despre continuitate în Dacia strabună!)

"O enigmă şi un miracol istoric: poporul român", şi-a intitulat istoricul Gh. I. Brătianu o carte [1], mărturie despre originea poporului român, împrumutând titlul de la francezul Ferdinand Lot [2], un reputat istoric preocupat la rându-i de istoria noastră.

Istoricii preocupați de dezlegarea enigmelor, de fundamentarea unor teorii necesare politicului, de fabricarea unor argumente tratatelor de pace, de instrumentarea unor teorii pentru alte posibile ordini mondiale, n-au reuşit să se pună de acord în ceea ce priveşte poporul român, locul lui de naştere, perioada, prezența lui în țara lui de azi etc. Atât de diverse sunt punctele de vedere ale iluştrilor, reputaților istorici, blazonați cu titluri științifice, încât te descumpăneşti în fața unor argumente care contrazic un bun-simț la îndemâna țăranului nostru, avizat şi mai legitimat dovedirii unei identități de sine. Ce-au susținut şi încă, foarte expeditiv considera unele poziționări ale „cercetătorilor istoriei”?:

- am venit dinspre toate zările, inclusiv din stepele şi din învolburările de nisip;
- dacă am locuit cândva vechea Dacie, am părăsit-o şi am revenit după vreo mie de ani, de aiurea, din toate părțile şi... de nicăieri!;
- am fost creştinați şi am învățat limba, foarte târziu, aceasta fiind împrumutată de la un cuceritor vremelnic prin părțile noastre şi nerevărsat cu legiunile sale peste tot unde, vezi Doamne!, ne-a adus o limbă nouă;
- "am păstrat tăcerea" o mie de ani, pentru că, se spune că nu am fi scris, uitându-se de faptul că pe la noi s-au găsit cele mai vechi scrieri ale omenirii, pe la Tărtăria. Chiar în lipsa „arhivelor”, tăcerea scrisului a însemnat viața unui prezent viu, nu absență în spațiul locuit, iubit şi păstrat cu credință. Indiferent de ceea ce se spune, în mod sigur o realitate, o poveste a ei credibilă există şi mai aproape de ea credem că sunt cei ce o simt chiar dacă nu o pot exprima, nu o pot prezenta cu toată rigoarea istoricului. Omul simplu, întrebat acum ce ar face, cum ar acționa în fața unei situații de năvăliri, ca pe vremurile strămoşilor, nu va ezită să răspundă:

- *în fața puhoiului de oameni, sau de apă, te ridici undeva mai sus, unde acestea nu te ajung. Te ridici, chiar la cer, preț de o vreme, până se liniştesc toate!* Acelaşi răspuns îl găsim la exilatul Ovidiu când vorbeşte de soarta năprasnică a băştinaşilor în fața năvălirilor „lăcustelor”, cu pârjoliri venite din puste [3]. Relatează poetul exilat de împăratul Octavian Augustus la Tomis:

*„.../E glia pustiită, căci **pământenii fug**!/Le iau barbarii şi pâinea şi vita de la jug/.../**Cei prinşi** se uită-n urmă din lanțu-ngrozitor,/spre țarina sărmană şi spre căminul lor/.../Adeseori şi-n timpul destul de liniştit,/De groaza lor, ogorul rămâne-nțelenit!/Nu şti de unde vine şi când acest puhoi:/Ogoarele sunt toate paragină la noi!...”* O spunea poetul roman exilat in Pont in primii ani ai erei crestine, adica inainte cu aproape un veac de sosirea lui Traian intr-o mica parte a Daciei.

Lămuritor pentru starea aceasta de lucruri este dialogul consemnat de Paul de Alep, după întâlnirea lui cu Preda Brâncoveanu, dupa un mileniu si jumatate, fata de relatarea lui Ovidiu, prin 1654 (ruda lui Matei Basarab, cu obârşie în acelaşi loc, Brâncoveni!) : *„...mulțumim lui Dumnezeu cel Atotputernic că nu avem castele în țara noastră. În loc de castele şi cetăți, avem aceşti munți şi aceste păduri, împotriva cărora nici un duşman nu poate birui...”* [4]

Retrageri întru munte s-au făcut şi în perioada modernă, lupta de rezistență a partizanilor împotriva comunismului este un fapt consemnat doar cu câteva decenii în urmă, intre 1948-1958.[5] Sigur este că ne-am urcat spre cer, urcând munții prin gurile de rai ale văilor cu

nenumăratele lor "Posade". Am urcat munții cărora le-am dat chiar nume de oameni: Dochia, Fetița, Păpușa, Babele, Moldoveanu, Negovanu, Pătru, Văleanu, Vlădeasa, sau, pur şi simplu, Omul, La Om.

După retragerea "inundației", ne-am coborât cu înțelegere, pas cu pas, pentru bune şi rele. Pe cei mai răi i-am îmblânzit cu duhul blândeții şi al răbdării. Coboram din cerurile "raiuri". Oamenii, venind de aici, erau întotdeauna oameni buni, cu cugete limpezi, cu tăria pietrei, pentru alt început de la capăt. Ne-o spune *"podul de piatră s-a dărâmat / a venit apa şi l-a luat / vom face altul pe râu în jos /altul mai trainic şi mai frumos… "* din jocul nevinovat al copilului de când se înstăpâneşte, prin joc, peste reguli, cutume, obiceiuri, toate venind dinspre *instituția*… rânduielii pământului, una foarte puternică. Sunt multe legende şi mărturii povestite despre *„descălecările”* [6] dinspre munte ale lui Dragoş, Bogdan, Negru Vodă, Horia, Tudor, Iancu şi ale multor altor anonimi, pe care discreția pământului acesta nu i-a numit. Toate revenirile în matcă se fac cu o contopire a lutului străin revărsat de nevoie şi care a luat forma nouă a reliefului în care s-a risipit. Totul: autohtoni coborâți din ceruri, valuri venite de aiurea, vibrează ritmul locului, adaptarea la noile condiții este adevărata asimilare. Locul, însuflețit de ceea ce temeinic, demult (băştinaşii de la începutul vremii, ab-origeni) este cel ce converteşte continuu.

N-au ajuns, întotdeauna, talazurile văilor în munți. Aşa se explică nenumăratele "țări" neatinse de "mâlul" străin rămase cu o individualitate culturală într-un ansamblu cu trăsături comune, valahe [7] : Țara Moților, a Zarandului, a Oaşului, a Maramureşului, a Pădurenilor, a Hațegului, a Făgăraşului, a Loviştei, a Bârsei, a Vrancei etc. Nu au ajuns talazurile în vârful munților, aşa se explică de ce păstorul de azi aproape "nu ştie" că pe la noi au trecut cohortele romane, ienicerii, spahiii şi alte căutări de biruri. Stâna lui a rămas la fel de tracă, precum era pe vremea căutătorilor de "lâni de aur", cu mioare năzdrăvane. Au rămas, păstor şi păstorit, în vârsta de aur a transhumanței cu reveniri estivale în muntele rai.

Omul nostru simplu va nega venirile de aiurea, din toate vânturile, de unde ne aduc necunoscătorii, ori cei cu simbrie pentru alte „adevăruri”. El va replica simplu că noi am plecat spre cer, ca eroi, sau ca sfinți, am urcat spre cerul coborât în munte, ştafetă permanenței, pentru a ne întoarce, la momentul potrivit, tot de acolo.

Da! Am picat din cer! domnule Ferdinand Lot!

Noi românii invocăm răbdarea şi vedem că ni se impută, ca un blestem, lipsa de reacție în fața unei acțiuni pe care nu o întreprindem. *Miorița*, chiar exponențială fiind pentru înțelegerea spiritului nostru, este considerată fetiş al unui defetism al resemnării şi un îndemn la non acțiune, deşi nenumăratele ei variante, din întreg arealul valah, ne proiectează nemurirea…, aceea ursită pruncului Dochiei: spirit dacic, netemător de moarte şi bucuros să dea soli dintre cei mai buni ai săi, lumii de dincolo. Nu ardem exploziv! Reacționăm ponderat, cu măsură, lent chiar.

Ne referim desigur la mentalitatea colectivă, la un spirit răbdător şi consacrat răbdării de o credință profundă. De unde am fi dobândit oare răbdare, dacă am fi fost un popor călare?

De unde statornicie în galop, în goana fără orizont?

Cum s-ar putea sui munții în galop?

De unde puterea înțelepciunii dacă nu-ți poți găsi răgazul adâncirii în sensuri? Răgazul născut doar de răbdare!

Cum poate să vadă, cu simțurile toate, cel care nu-şi poate obişnui retina, cu toate culorile locului, din cauza colbului stârnit de cavalcade?

Memoria deprinde realitatea într-o statornicie a generațiilor şi se alimentează genetic cu rădăcină de piatră, rezistentă la curgerile cu strămutări.

Ce ne-ar fi putut determina să părăsim raiul? Ce motiv ne-ar fi făcut să plecăm din nişte locuri dragi, râvnite din totdeauna de toți vecinii? Câte regrete se sesizează în miturile grecilor după pământurile noastre pline de turme, grâne, mere de aur şi oameni drepți; după nişte pământuri solare cu cânt de fluier, nai, cu hore - inclusiv în memoria lutului - şi cu "gânditori" neasemuiți.

Vidul ca stare fizică se poate obține numai prin eforturi peste fire. Cu atât mai neexplicată, într-o logică elementară, este plecarea "in corpore" a unui popor din acareturile lui, din vatra lui. Cine ar fi transmis ştafeta unei bogate permanențe păgâne, dar plina de sacralitate, depozitată intr-o tradiție vie, într-o cultură populară, ce poate sta la masa celor titrate (şi cu vanitate se cred "majore"!)?

O cultură mai puternică impune legea dăinuirii se spune - desigur cu mult temei!- forța brută consemnând, doar o glorie efemeră.

Vânturi bat multe către noi, mai rar dinspre noi. Vatra ne-a fost în "răscruce de vânturi" cu jarul viu. La răscruci se iscă multe „istorii” cu punctele de vedere de puține ori în "consens". Să fi dus spre spațiile lor istoricii străini gândul nostru şi felul nostru de a fi, în coordonata lui reală? Greu de crezut! Spune Antoine de Saint Exupery că prietenia are nevoie, ca prim pas, de îmblânzire (Vezi *Micul Print*!). Cine?. Pe cine? trebuia şi trebuie să îmblânzească? Cine este mai blând şi își permite îmblânzirea? Cel ce fuge?, sau cel ce stă la locul lui?

Se mai spune şi azi că adevărata cucerire este convertirea şi că numai cel bun are harul convertirii.

Cine a reuşit, cel puțin în ultimele două milenii de oralitate (cultură minoră?!), să-i asimileze pe români şi să substituie o realitate dacică atât de prezentă? Nu doar în substrat, ci la vedere, în atâtea feluri binecuvântate, invizibile celor fără un acord sensibil, rezonant cu ele.

Cine a reuşit, chiar cu forța, să impună reguli şi credințe *patriei profunde*, la aceste răscruci de vânturi?

Este greu să răstorni o ordine armonică instituită în milenii de necesitatea locurilor! Locurile noastre şi-au impus regula lor, au dat oamenilor un sistem de valori pentru identitatea lor. Oamenii s-au contopit cu locul şi permanent le-au dat celor din generația următoare zestrea înaintaşilor, moştenită spre a fi dată mai departe.

Trecătoare sunt toate pentru cel ce stă cu răbdare! Poți fi răbdător, dacă nu ai exercițiul răbdării?[8]

Exemplele de răbdare arată la noi multe feluri de-a manifesta-o:

- păstoritul transhumant, multimilenar;
- credința monoteistă "creştină", înainte de creştinism (vezi colindele românilor);
- tradiția populară, coborâtoare din "vârsta de aur";
- traiul sub strâmtorări politice străine, ori în dihonia neunității induse între frați.

În ceea ce priveşte forța oralității din spațiul românesc (responsabilă a continuității simțirii, în ciuda "muțeniei" milenare a scrisului, pe care îl deprinsese cu mult înaintea altora!) se poate lesne mândri orice român că în această forță a cuminecării stă ştiința comunicării sale şi adaptarea la orice mijloace de comunicare, iar viața, trăire permanentă, pare un timp static în care istoria nu o poate atinge, protejând-o de efemerul modelor şi de trâmbița vreunui trecător în carul vremelnic al gloriei. Cum pot istoricii de aiurea să înțeleagă o fixitate a timpului, într-un spațiu, când meseria lor vânează curgerea lui? Cum poate fi sesizat, şi mai ales contrazis, ritmul viu din arborele vieții românului? Cum ar fi putut Roesler şi alți istorici de aiurea, cu altă frecvență a vibrației, să rezoneze cu simțirea noastră? Amprenta genei noastre este una a viului, a manifestării lui. Cum vor putea cântătorii celor trecute să surprindă vitalitatea unui popor viu,

apelând la izvorul scris, când, în bunătatea lui, nu şi-a permis vanități? Despre daci, mosii si strămoşii legitimi ai românilor, au scris alții, ca şi despre Pitagora, Socrate, Cristos, sub semnul slovelor de sub interpretări, poate chiar răstălmăciri. Iată un motiv pentru un popor moral, creştin din început, de-a fi trecut uşor peste înstrăinarea sa de cuvântul scris. Savoarea sonorității calde a celui rostit, uneori incandescența solară a imnurilor, recitarea eroică a baladei, balsamul doinei, bocetul eliberator vor fi fost, alaturi de vorbirea unei limbi frumoase, formele viguroase ale rezistentei prin… cuvant.

Românii au scris într-un mod aparte. Au scris cu portul lor, cu casa lor, cu datinile lor, cu viersul doinit, cu epicul baladei, cu desenul jocului viguros şi tandru, cu o memorie multimilenară în rigoarea obiceiurilor. Cine a reuşit să cerceteze simbolurile din ştafeta neîntreruptă a omului din vatra noastră, dintre istoricii care ne fac istorii? Câți îl percep în simbolistica sa pe universalul Constantin Brâncuşi? [10] Câți l-au aprofundat pe Nicolae Densuşeanu în cele descifrate pentru noi? Câți îşi mai reamintesc despre *„Povestea Dochiei şi Ursitoarele”*[11], preocupați doar de expulzarea lui Eminescu prin debaralele impostorilor? Cei ce l-au studiat pe *istoricul*, M. Eminescu pot observa, dincolo de obstacolul esentializarii, un arc peste aparentul mileniu lipsă. Nemurirea cerută de Dochia pentru fiul ei (simbol al neamului trăitor in Dacia!), este cerută şi pentru *Muşat*, iar *ursitoarele* împlinesc dorința țării mamă [12]. Povestea, ştim apoi că şi-a avut împlinirea, constatată de geniul poetic, în altă parte[13]: „… *Basarabi şi voi Muşatini,/Descălecători de țara, dătători de legi şi datini…”*

Cum poți face istorie, când nu-ți este clară propria istorie?

Lucrurile se lămuresc prin toate elementele ce pot contura realul, nu numai prin ceea ce convine unor metode de investigație. Legități comune operează consecvent şi relevant, în multe domenii. Oare, lucrurile nu trebuie văzute interdisciplinar? S-a dus perioada când calul făcea istoria. Este timpul ca şi ochelarii din recuzita patrupedului să fie înlăturați!

Nu suntem, n-am fost ceea ce li se năzăreşte unor avangardişti trimişi să pârjolească, ori să deschidă din interior poarta cetății, ori să primească darurile… grecilor! Ce epocă tristă în… *patria politică*, în vremea fanarioților şi ce viteji s-au arătat Matei Basarab (vezi lupta fățişă împotriva… grecizării!), Constantin Basarab Brâncoveanu (vezi trădarea… Cantacuzinilor!), Tudor Vladimirescu (vezi lupta împotriva *tagmei jefuitorilor*!), Alexandru Ioan Cuza (vezi *secularizarea averilor mănăstireşti!)* Nu vom confunda trădătorii cu eroii şi nici jungherul înfipt în spate, cu pana măiastră în slujba scripturii mântuitoare! Suntem ceea ce suntem, acolo unde am fost din vecie. Rămânem noi, la noi acasă, având cu noi, de când ne ştim, un Dumnezeu Daco-Român, cu întreita-i ființare a unui timp întreit şi viu ca şi românul picat din... cerul albastru cu galbenul iluminării pătruns în sânge.

Mihai Sporiş

Bibliografie:

1. **G.I.Brătianu**, *O enigmă şi un miracol istoric:POPORUL ROMÂN*, Ed, Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucuresti, 1988;

2.**Ferdinand Lot**, *Les Invasions barbares et le peuplement de l,Europe*, Paris, 1937

3.**Ov.Publius Naso**, *Tristele şi Ponticele*;

4.**Doru Căpătaru**, *Calator prin Oltenia medievala cu Paul de Alep*, Ed. KITCOM, Dragasani, 2008;

5.**D. Bondoc**, *Partizanii din muntele Arnota, Un dosar elucidat?,* Ed. OFSETCOLOR, Râmnicu Vâlcea, 2014;
6.**M.Sporiş**, *Amprente în marmura istoriei*, Ed.ALMAROM, Rm. Vâlcea, 1997, p.60-61;
7.**Gabriel Gheorghe**, *Valah,* Ed. GANDIREA, Bucuresti, 2012;
8.**M. Sporiş**, *Miracole*, Ed.ALMAROM, Rm.Vâlcea,1997, p.95-99 (v. *„Discreția durabilă a românului”*!);
9.Op.cit.[8] vezi p.72-76;
10.**M. Sporiş**, *Semne şi sensuri ale sacrului în arta lui Constantin Brancuşi*, Ed. Intol Press, Rm. Vâlcea , 2012;
11.**M. Eminescu***, Opera poetică*, Ed. POLIROM, Bucureşti, 2000, *Povestea Dochiei şi ursitorile* p.662-668
12.Op. cit. [11], *Muşat si ursitorile*, p.609-612;
13.Op.cit. [11] , *Scrisoarea III*, p.135